

Typografická pravidla

Typografická pravidla jsou ustálené **zvyklosti pro psaní textů a jejich grafickou úpravu**. Slouží k tomu, aby text dobře vypadal a snadno se četl. Měli bychom je dodržovat při psaní referátů, esejí, seminárních/diplomových prací a životopisu, abychom docílili profesionálního vzhledu.

Volba písma

Rozlišujeme základní dva druhy písem – **bezpatková** (např. Arial), které jsou vhodná pro kratší texty nebo prezentace, a **patková** (např. Times Roman), která se používají u delších textů, protože patky dobře vedou oči při čtení řádku. Obvyklá velikost písma je **10-12**. V celém dokumentu bychom měly použít **maximálně 3 fonty** pro různé segmenty, střídání fontů ruší čtenáře. Pro zvýraznění se používají **řezy - tučné, kurzíva nebo podtržení**. Ty však nekombinujeme a používáme střídmě.

Nadpisy

Pro nadpisy se v textovém editoru zásadně používají **styly**, které zajišťují jednotný vzhled a lze z nich i následně vygenerovat obsah.

Odstavce

Delší text členíme do odstavců. Odstavce jsou zpravidla zarovnané vlevo nebo **do bloku**. První řádek každého odstavce **se odsazuje** (např. o 2 cm). Upravený text by neměl obsahovat osamocené řádky – sirotky a vdovy.

Sirotek - poslední řádek odstavce vyjde na novou stránku

Vdova - první řádek odstavce, který zůstal osamocen na předchozí stránce

Na co si dát pozor

Mezery

Mezi slovy je **vždy jen jedna** mezera. Sloupce nebo odsazení vytváříme pomocí tabulátorů, tabulek nebo zarážek.

Tvrdé mezery

Tvrdé nebo taky nezlomitelné mezery se používají mezi takovými slovy a spojeními, mezi nimiž nesmí nikdy nastat konec řádku, píše se: **CTRL + SHIFT + mezera**

- iničiála s příjmením (J. K. Tyl)
- titul a jméno (Ing. Jan Novák)
- části čísla s více číslicemi (10 415,215 378)
- číslo s jednotkou ve zkratce (28 kg)
- datum (10. listopadu 2006, 12. 12. 1998)
- jednoznačková předložka a spojka s následujícím slovem

Interpunkce . , ! ? : ;

Tečka, čárka, vykřičník, otazník, dvojtečka, středník se píše hned za slovo. Za nimi se píše jedna mezera. Končí-li věta zkratkou, píše se vždy jen jedna tečka.

Závorky

Před levou závorkou se píše mezera, za ní ne. Před pravou se mezera nepíše, za ní ano.

- **jednoduché** ()
- **hrnaté** [pravý alt + F nebo G]
- **složené** {pravý alt + B nebo N}
- **špičaté** <pravý alt + , nebo .>

Uvozovky

Uvozovky se píše těsně kolem uvozovaného výrazu. Před první uvozovkou a za koncovou uvozovkou se vynechává jedna mezera. Častou **chybou je zaměnění uvozovek za značku palců** (5,5").

Výpustka

Tři tečky nazývané také výpustka (jedná se o samostatný znak) zařazujeme na konci věty při nedokončení věty nebo myšlenky. Píšeme bez mezery rovnou za konec věty, za výpustkou již mezeru vkládáme. Výjimka, která existuje je při výčtu něčeho, tam mezeru před trojtečku vkládáme. (Člověk má pět smyslů: zrak, sluch, ...)

Pomlčka (-), spojovník (-), mínus (-)

Na počítačové klávesnici je k dispozici znak, který je vydáván za pomlčku a zároveň za znak mínus. Bohužel není ve skutečnosti ani jedním zmíněným znakem, je to spojovník. Spojovník se používá pro slovní spojení (nebude-li, červeno-modrý, česko-anglický, Brno-město) a neohraničuje se mezerami. Pomlčka je o něco delší, než spojovník. Používá se pro dělení slov na konci řádku. V některých případech se neodděluje mezerami (číselné rozsahy), avšak ve větě, kde nahrazuje čárku je mezerami od okolních slov oddělován. V tomto případě některé editory automaticky znak spojovník nahrazují znakem pomlčky.

Lomítko

Lomítko se sází bez mezer (v jednotkách i jako označení rozsahu let).

Procenta, stupně, jednotky

Sazba znaku procent za číslem bez mezery značí přídavné jméno. Tj. 8% znamená osmiprocentní, zatímco 8 % čteme „osm procent“. Ve druhém případě dáváme před znak % tvrdou mezeru. Podobně se zapisuje 8bitový a 8 bitů nebo desetistupňový (10°) a deset stupňů (10 °) nebo desetimetrový (10m) a deset metrů (10 m)

Násobení, paragraf, et

× - tento znak má svou zvláštní podobu, proto jej nikdy nesázíme pomocí malého písmene „x“. Vkládá se jako symbol. Využijeme jej pouze ve spojení s číslem: například „14×“. Přisazuje se bez mezery za číslo. U jednodušších číslovek je

doporučeno celé slovo vypsát, například „pětkrát“ (bez mezery!). Ve smyslu číslo krát číslo se vkládá mezera.

§ – Používá se v právnických textech, zásadně jen s číslem, odděluje se nezlomitelnou (případně úzkou) mezerou. Např.: podle § 314 odst. 1, písm. b zákona...

& – Používá se jako spojka „a“, například u firemního označení. Je obklopen nezlomitelnými mezerami (např. Novák & syn).

Číslovky

Malé číslovky se v textu vypisují slovy (jedna kniha, devět rohlíčků).

Datum a čas

Mezi hodiny a minuty se podle ČSN 01 6910 píše dvojtečka, ale podle pravidel českého pravopisu tečka. Lze tedy připustit zápis obojí.

- 8:35 hodin, 15:10 hod., 19:20 h, 20:10 h.
- 8.35 hodin, 15.10 hod., 19.20 h, 20.10 h.

Dvojtečka se píše také mezi minuty a sekundy, ale desetiny a setiny sekundy se oddělují vždy desetinnou čárkou.

- Dokončil závod v čase 22:12,56 (22 minut, 12 sekund, 56 setin sekundy).